

Orde van dienst voor de 1^e zondag na Trinitatis

ELG Zutphen 14 juni 2020

Groet

Wij zijn hier in de naam van de Vader, Zoon en de heilige Geest.

Amen

Want onze hulp is de naam van de Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft,

Die trouw is en niet los laat wat Zijn hand is begonnen.

Inleiding op de dienst

Hartelijk welkom in deze dienst, die wij helaas nog niet met elkaar in het kerkgebouw kunnen vieren vanwege het Coronavirus, maar toch zijn we vandaag met elkaar en met al onze medechristenen waar ook op deze aarde verbonden.

Vandaag is het de eerste zondag na Trinitatis. In het gemeenschappelijk leesrooster wordt vandaag, na een lange periode van lezingen vooral uit het evangelie volgens Johannes, de doorgaande lezing uit het evangelie volgens Mattheus weer opgepakt, die in dit zogenaamde A-jaar is aangegeven. De evangelielezing van deze zondag vertelt over de uitzending van de twaalf leerlingen. Zij krijgen de opdracht aan het werk te gaan, nog niet naar mensen uit de volken, meestal vertaald met heidenen, maar naar de afgedwaalden uit het huis van Israël. De uitbreiding van de opdracht naar alle volken hebben we vorige week mogen horen: “gaat en maakt alle volkeren tot mijn leerlingen...” Dat is de laatste zin van het evangelie volgens Mattheüs.

Wij zijn Jezus' leerlingen, maar dat is niet alleen een kwestie van geloven, maar ook van doen. Hoe vaak is het niet zo dat we het wel geloven, maar doen: “Ho maar!” Maken we het daarom stil in ons zelf, overdenken wij de afgelopen periode, wat er goed ging en waar wij tekort geschoten zijn tegenover God en onze medemensen en vragen wij de Heer om ontferming.

Heer, het is Uw wil en uw gebod, dat wij tot U bidden en met al onze noden tot U komen. Daarom richten wij ons tot U, want er zijn vragen en noden genoeg; ook al wat ons daarbij hindert en van U afhoudt, onze kwaadaardigheid; wij gaan er onder gebukt als een last, neem Gij haar weg en vergeef ons onze schuld. Amen

Openingspsalm Psalm 13 (uit *150 Psalmen vrij* van Huub Osterhuis)

Hoelang nog mijn vergeten, mij –
wegkijken, weg van mij?

Hoelang nog moet ik me
geen raad weten in mijn ziel?

Bang, bang voor de doodsvijand
die Dood heet, Leegte, Niets.

Hij zál me, haalt me in,
slaat toe, hoont jouw naam.

‘Ik zal er zijn’? Die? Nee,
ik zal hem krijgen, eindelijk.

Dan nog klamp ik mij vast
aan jou, of je wilt of niet.

Ik zal red mij red mij roepen
of zoiets als heb mij lief.

Kyrie en Gloria

Heer ontferm U, blijf aanwezig, schud ons wakker, maak ons levend,
houd ons vast, want J bent onze hoop en U alleen voor nu en voor
altijd door Jezus uw zoon.

Vragen wij om Gods barmhartigheid in het zingen van lied LB 671

Laten wij God prijzen, want zijn barmhartigheid kent geen einde. LB 302, 1

Zondagsgebed

Goede God, geef ons de moed ons leven in Uw dienst te stellen, om onze eigen beperktheid te overstijgen en te getuigen van de goede boodschap, die ons vandaag wordt aangereikt: “de oogst is groot, maar er zijn weinig arbeiders”. Wij bidden dat wij ons, ieder naar onze bekwaamheid, mogen inzetten voor Uw oogst. Dan wordt onze Kerk weer nieuw en levendig, genezend en bevrijdend, vandaag en elke dag opnieuw. Amen

Lezing O.T. Jesaja 12.

Dit kortste hoofdstuk uit de profetie is berijmd door Roel Bosch in lied 153.

Alleluja

Alleluja. Juicht de Heer toe, heel de aarde, dien de Heer met vreugde, komt tot Hem met jubelzang. Alleluja (Ps. 100:1 de psalm van de zondag)

Evangelielezing Mattheus 9: 35-10,8

Wij belijden ons geloof in de woorden van lied 342

Preek

In de evangeliën vinden we een aantal verhalen waarin de gemoedstoestand van de leerlingen van Jezus wordt geschetst in de tijd tussen Pasen en Pinksteren. Opvallend is dat vaak vermeld wordt dat de leerlingen angstig waren: “zij kwamen achter gesloten deuren bijeen uit angst voor de Joden”. Ik vertaal dat liever met Judeeërs, afstammelingen van Juda, één van de twaalf stammen van Israël. Voor mij is die “angst voor de Joden” een angst voor de Judese overheden, die heulden met de bezettende macht. Denk maar aan de tekst boven zijn hoofd: Jezus van Nazareth, koning van de Joden. De leerlingen

van Jezus waren weliswaar uit het Noorden van Israël afkomstig, maar hadden met de Judeeërs in het Zuiden het geloof in de God van Abraham, Izaäk en Jacob gemeen.

In de Handelingen van de Apostelen lezen we dat er op het feest van de eerstelingen de oogst (want dat wordt tot op de dag van vandaag in de joodse traditie gevierd op de 50ste dag na Pasen) in het jaar waarin Jezus was gestorven en opgestaan, een hevige windvlaag opstak en de Geest over de leerlingen kwam. Er waren in Jeruzalem pelgrims uit veel landen bijeen, die “geheel in verwarring raakten”, omdat zij ieder in hun eigen taal de apostelen en andere leerlingen in hun eigen taal hoorden spreken. Ik was er niet bij, maar ik kan mij voorstellen dat zij allemaal uit een andere taalgebied komend in hun gemeenschappelijke (moeder)taal, het Hebreeuws, luisterden naar de preek van Petrus en daar diep door getroffen werden (want Petrus citeert daar uitgebreid de profetie van Joël (3: 1-5) en Psalm 16: 8-11) en gehoor gaven aan de oproep tot bekering. (Hand. 2:14-42)

Het is duidelijk dat de leerlingen hun angst kwijt zijn. Opvallend is we in het boek Handelingen alleen maar wat horen over de activiteiten van de apostelen Petrus en Filippus. Petrus heeft vermoedelijk het evangelie in de eerste tijd vooral verkondigd in een kring van 30 kilometer rond Jeruzalem, genoemd worden de plaatsen Lydda en Joppe. Over Filippus lezen we dat hij na zijn gesprek met hooggeplaatste Ethiopiër doorreisde naar Caesarea, dat ook in de buurt van Jeruzalem lag. Over de andere leerlingen lezen we niets.

Het apostelcollege is een soort gezagsinstantie, dat waakt over het gedachtengoed van Jezus en zijn interpretatie van de Thora en die ook doorgeeft. Zij richten zich buiten uitsluitend op de Aramees sprekende volgelingen van Jezus. Voor de Griekstaligen wordt een aparte groep in het leven geroepen, de diakens, naar hun namen te oordelen afkomstig uit de Griekstalige gemeenschap, die zorg dragen voor met name de Griekstalige weduwen die achtergesteld worden bij de andere. De diakens ontvangen hun zending van de apostelen en trekken er wél op uit. (Hand. 6: 1-7)

Degene die het meest op de voorgrond treedt in de Handelingen van de apostelen is Paulus, maar die hoort niet bij de twaalf. Aan zijn zendingsreizen is bijna heel het tweede gedeelte van het boek

Handelingen gewijd. Wanneer Paulus als gevangene in Rome aankomt is in de ogen van Lucas, de schrijver van de Handelingen, het evangelie verspreid over heel de wereld, een weg die begon in Galilea en via Jeruzalem naar het toenmalige centrum van de wereld (Rome) leidde.

De evangeliëlezing van deze zondag is het begin van de tweede van de vijf grote redevoeringen waar omheen Mattheus zijn evangelie heeft samengesteld. Deze tweede rede wordt meestal de zendingsrede genoemd. De lezing van vanmorgen geeft aan het begin als het ware een samenvatting van de eerste rede, de Bergrede (Math 5-7) en de daarop volgende reeks genezingsverhalen (Math. 8-9). In de zendingsrede beschrijft Mattheus het begin van de werkzaamheid van de leerlingen van Jezus, zoals Mattheus ze altijd noemt. De enige keer dat Mattheus de leerlingen apostelen noemt, is in de evangeliëlezing van vandaag. De twaalf krijgen de taak het werk van Jezus zelf voort te zetten onder de uitdrukkelijke instructie: “Sla niet de weg naar de heidenen in en bezoek geen Samaritaanse stad. Ga liever op zoek naar de verloren schapen van het volk Israël. Ga op weg en verkondig: ‘Het koninkrijk van de hemel is nabij’.” (Matth. 10: 5-7) . Het beeld van de oogst, dat aan de uitzending van de leerlingen voorafgaat, is het beeld van het beslissend handelen van God aan het eind der tijden. In de evangeliëlezing van vanmorgen is de actieradius van de activiteiten van de leerlingen nog beperkt. De Samaritanen vallen er buiten en de heidenen al helemaal. Het gaat om de verloren schapen van Israël. Tien van de stammen van Israël zijn weg geraakt! Hoe kan dan het koninkrijk van de hemel nabij zijn? Dat is de achtergrond van het visioen dat we gehoord hebben in de eerste lezing, uit de profetie van Jesaja. Het twaalftal van de apostelen verwijst overigens naar het geheel, de twaalf stammen van Israël.

Hoe komt dat koninkrijk van hemel dichterbij? Wanneer de leerlingen doen wat Jezus heeft gedaan, zal dat vorm krijgen: zieken genezen, doden opwekken, melaatsen reinigen, demonen uitdrijven. Opvallend is dat de leerlingen de opdracht krijgen tijdens hun zendingsreis niets extra's mee te nemen en op zoek te gaan naar plaatsen waar ze

welkom zijn, afhankelijk van de gastvrijheid van anderen. Dat is ook de wijze waarop wij moeten om gaan met onze medemensen om het koninkrijk van God dichterbij te brengen. Want de oogst is groot, maar er zijn weinig arbeiders, hoorden we aan het begin van de evangeliëlezing. In onze open en gastvrije houding tegenover onze naasten, onze buurtgenoten maken wij duidelijk dat we niet alleen gelukkig worden van extra dingen voor ons zelf dan we nodig hebben, maar dat het delen met anderen, het bezoeken van zieken, zorgen voor degenen die rouw dragen, aandacht hebben voor mensen die door duivelse problemen gekweld worden, ons maakt tot leerlingen van Jezus. Ieder op zijn of haar plaats. Amen

Lied na de preek LB 391

Voorbeden

Goede God, wij bidden voor de vele mensen die opgesloten zitten in zichzelf, die de gevangene zijn van hun ontgoocheling, bitterheid en geleden onrecht. Wij hopen dat wij voor hen en voor elkaar uw kracht mogen uitstralen zodat wij allen kunnen opstaan uit die dodende greep...

Goede God, wij bidden voor de velen die voor elkaar en voor de mensen in nood als een herder willen zijn, waar ook ter wereld. Wij hopen dat ook zij, bewogen door medelijden, zich zelf willen geven om niets, omdat ze het zelf om niets hebben ontvangen...

Goede god, wij bidden voor onze gemeenschap en voor ons zelf, voor de mensen met wie we omgaan en samenwerken. Wij hopen dat niemand hard of veroordelend is, maar probeert aan te voelen hoe voor allen Gods Koninkrijk werkelijkheid kan worden...

God, wij bidden dat we het onze ertoe mogen bijdragen om al wat ons zozeer ter harte gaat, al wat goed is voor onze naasten, samen met vele anderen te realiseren. Amen

Slotlied 973

Zegen

Wie zijn wij, God, dat U onze ogen en ons hart wilt openen voor Uw aanwezigheid? Wij vragen U: doe ons delen in uw Geest om te leven vanuit Uw nabijheid. Maak ons tot nieuwe mensen, die herboren worden in U, vandaag en altijd.

Zegene ons daartoe de Drie-ene God.

Moge de Heer u zegenen en u beschermen, moge de Heer het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn, moge de Heer u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.

Amen